

Pr. Josip urednik:
iskarne Edinost Naročnina
32 — in celo 1 to 1 40 —
Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.20, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L 3.—. Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Františka Asiškega št. 20, I nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Svarilen primer

Zlasti čehoslovaški in jugoslovenski tisk je silno razburjen radi škandalov na Madžarskem in razkritja državno-političnih namenov, ki naj bi jim služili milijoni, pridobljeni na zločinski način. Razumljivo in opravičeno je to razburjenje, če uvažujemo, da so »probujači se Madžari« in madžarski iredentisti pripravljali prevrat za vzpostavitev monarhije in prejšnjega obsega bivše ogrske države. Kajti to bi se moralo zgoditi v prvi vrsti na račun sosednih nasledstvenih držav: Čehoslovaške, Jugoslavije in Romunije. Ti naklepi razburjajo pa tudi javno mnenje v vseh tistih državah, ki so zainteresirane na tem, da se ohrani državna uredba v srednji Evropi kakor so jo določile mirovne pogodbe. Zato se tudi vsa evropska javnost zaveda, da bi vsak poizkus za spremembo sedanje uredbe pomenil največjo nevarnost za evropski mir. Saj mora biti jasno tudi vsakemu otroku, da bi vsak tak poizkus neizbežno izzval nastop drugih držav, zainteresiranih na mirovnih pogodbah, nove krvave zapletitve in da bi porušil tisti evropski mir, ki ga obetajo locarnski dogovori vsaj za določene čase. Prišla bi v nevarnost tista najvišja dobrina, po kateri hrepeni vse človeštvo. To pa bi pomenilo nasilno preprečitev procesa konsolidacije Evrope. S tega vidika moremo še le prav razumeti vso veličino zločinstva madžarske afere nameravanega puča madžarskih večnih nemirnežev. Je to katastrofalna politika najhujše pomembnosti.

«Tajni arhivi notnih bank morejo pripovedovati o mnogih, tudi zelo velikopoteznih potvarjanjih denarja. In dokler bodo ljudje z zločinskimi nagoni, dokler bo obstajala možnost za pridobivanje denarja potem ponarejanja, bodo tudi ponarejalci. Toda ogrski državci je bila prihranjena ta čast, da je ona prva ponudila svojega rokopomočnika za ponarejanje denarja, da je pomagala k ustanovitvi takorekoč kraljeve ogrske tovarne denarja — seveda za ponarejanje tujih novčanic. Tudi francoski emigranti so pošiljali v revolucionarno Francijo ponarejen denar na kupe. Toda pri tem ni bila udeležena nobena vlada. Celo boljševidi, ki so hoteli denar popolnoma odpraviti, niso posegnili po takem sredstvu. Prednjači Ogrska v vsem svetu! Prikrat se je zgodilo v zgodovini, da se mednarodno pravo in mednarodna javnost morata baviti z državnim zločinom take vrste!»

Tako ugotavlja poluradno glasilo čehoslovaškega ministrstva za zunanje stvari, instance torej, ki ji je poverjena skrb za vnanjo varnost države in ki torej s tega visokega vidika presoja madžarsko falsifikatorsko afero in nje namene, in ki je v prvi vrsti kompetentna za presojanje in obsodbo madžarskega zločina. Z ozirom na neizmerno grozljivo nevarnost tega poizkusa za porušenje evropskega mira je povsem opravičena zahteva čehoslovaškega tiska po nastopu Društva narodov in mednarodni akciji, da se bestija madžarskega imperijalizma priklene na verigo. Čehoslovaški tisk zahteva kazen in povračilo škode.

Kar se tiče vprašanja kaznivosti tega državnega zločina treba namreč uvaževati, da ne gre tu le za tisto efektivno škodo, ki bi jo bila trpela Francija, če bi se bil poizkus madžarske falsifikatorske bande posrečil, marveč tudi za nedogledno škodo, ki bi jo bil v posledicah trpel kredit francoske valute, zaupanje javnosti vanjo. Z ozirom na to nevarnost zahteva čehoslovaški tisk, naj mednarodno sodstvo najstrožje nastopi. Sicer bi grozila še druga nevarnost. Ta namreč, da bi se tudi po drugih državah utegnile posnemati ta madžarski izgid in poseči po takem ostudnem sredstvu in mednarodnem prometu. Posledica bi bila, da bi bil izpodrezen toliko notranji, kolikor mednarodni plačevalni promet. Med posestniki gotovini bi nastala neznanjska panika. Kar pa je najhujše v sedanjem madžarskem slučaju, je dejstvo, da je bila uprava, da je bila policija, ki je kumovala pri zločinu. Zato je potrebna najstrožja kazen v svarilo pred takimi zločini.

Zahteva po povračilu pa je tudi opravičena že zato, ker gospodarska škoda, povzročena po falsifikacijah, daleč presega tisto mero, ki se kaže v številki ponarejenih bankovcev. Za Francijo je škoda tem večja, ker so se falsifikacije izvršile ravno v času, ko si francoska finančna uprava obupno prizadeva, da bi okrepila frank, a bi ta mogel še bolj padati, kar bi povzročilo neizmerno škodo na narodnem premoženju. Ponarejanje tujega denarja je zločin v smislu kazenskega zakona kakor sta goljufija in tatvina. Zato se mora ponarejanje tujega denarja eksemplarično kaznovati! Iz vseh teh temeljnih razlogov je zahteva po kazni in povračilu nesporno opravičena.

Zopet se narinja vprašanje: kako je mogla Madžarska tako nizko pasti, do takega rekorda v mednarodnih škand-

alih? Zadnjič smo označili kot enega glavnih vzrokov gnilav in nemoralnost, ki je zajela madžarsko družbo in vodilne kroge. Poleg tega vzroka je pa še eden drugi, ki je karakterna poteza v duševnosti madžarskega plemena. Seveda ni to plemo samo krivo na tem, marveč vsa vzgoja, šolska in javna, v smislu tistega reka: Extra Hungariam non est vita. Privržajali so madžarske mu ljudstvu uverjenje, da je ono vse na svetu, vse drugo pa nič. Privržajali so mu domnevo, da mu je prav vse dovoljeno napram ostalemu svetu in da mu ni treba imeti obzirov prav do nikogar. Privržajali so mu vero, da mu je vsak zločin, storjen v imenu »patriotizma«, dovoljen in nekazniv. Celo veliko in zaslužno delo na korist naroda in domovine! Privržajali so mu uverjenje, da ga ne obremenja nobena odgovornost pred mednarodno javnostjo za njegova dejanja in tudi zločine ter da more s prezirom gledati na sodbo mednarodne javnosti, da ga ta ne more klicati na odgovor. Z eno besedo: privržajali so mu duševnost madžarskega imperijalizma z vsemi gdiimi pohlepi.

Iz take bolne psihe je prišel tudi tisti zločinec pogum za sedanjim zločin ponarejanja tujega denarja v velikem slogu v — patriotične vrhe! Madžarski narod, kriv ali nekriv, bo moral sedaj drago — z gmotno škodo in izgubo na ugledu in časti s sramoto pred velikim svetom, — plačevati šipe, ki so jih razbili falsifikatorji! Tudi ta grozni polom madžarske mogolanije, ta posledica precejšnje svoje lastne moči in omalovaženja volje ostalega sveta, bodi v svarilen primer vsem drugim državam in narodom!

Prihod zastopnikov raznih držav za pogreb kraljice-matere Margherite

RIM, 9. Pogreb kraljice matere Margherite se bo vršil v ponedeljek predpoldne in bo zelo slovesen. Danes so dospeli v Rim zastopniki raznih evropskih držav; nekateri bodo dospeli jutri. Vsi bodo gostje kraljeve dvojice in bodo nastanjeni v Kvirinatu. Pogrebne ceremonije bo opravljal mons. Beccaria.

Popolnari se povrnejo v zbornico

RIM, 9. V petek se je vršil napovedani sestanek parlamentarne skupine polarske stranke, katerega se je udeležilo kakih 25 poslancev. Direktorij parlamentarne skupine, obstoječ iz poslancev De Gasperi, Gronchi in Tupini, je podal ostavko. Vodstvo parlamentarne skupine je bilo poverjeno komisiji, ki jo tvorijo poslanci Longinotti, Merlin in Gronchi. Na sestanku ni prišlo do razprave o osnovnih vprašanjih, ki se tičejo obstoja in bodočnosti stranke, pač pa se je razpravljalo glede povrnitve cele polarske parlamentarne skupine v zbornico.

Za vrnitev je glasovala večina poslancev, ki je tudi odobrila tozadevni dnevni red. Predlog glede razpustitve stranke, ki ga zastopajo nekateri poslanci, ni prišel v pretres.

Konkordat med Romunijo in Vatikanom

RIM, 9. Pogajanja za konkordat med romunsko vlado in Vatikanom, ki so se zavlačevala že čeli dve leti in so bila pred par meseci prekinjena, so se sedaj na novo pričela ter se nadaljujejo z vso živahnostjo. Kot izvele, bodo ta pogajanja sedaj obrodila uspeh.

Potres v Katabriji

REGGIO CALABRIA, 8. Iz Canola in Cittanova poročajo, da so tam dne 6. t. m. okoli 21. ure čutili precej močan potresni sunek, ki ga je spremljalo podzemsko bobnenje. V tozadevnih poročilih ni omenjeno, ali je potres povzročil kako škodo.

Odnosaji med Rusijo in Švico

MOSKVA, 9. V članku, kjer govori o razorožitveni konferenci, se moskovski list »Izvestija« dotika tudi vprašanja odnosajev med Rusijo in Švico. Ni dovolj, pravi »Izvestija«, če švicarske uradne izjave govorijo, da ima zvezna vlada vso dobro voljo in namen priznati vse privilegije sovjetskimi diplomatskim zastopnikom. Formalna zagotovila ne zadostujejo, nadaljuje list; treba je ustvariti tak položaj, da bodo garancije nepotrebne. Vzpostaviti treba normalne diplomatske odnosaje. List povdarja, da bo sovjetska vlada brezdvomno poslala svoje zastopnike na razorožitveno konferenco v vsako deželo, izvzemši Švico. Ta omejitev bo pa nepotrebna, če bodo, ko se bo konferenca otvorila, med Švico in Rusijo vzpostavljeni normalni odnosaji.

Lloyd George se je povrnil v London

LONDON, 9. Včeraj se je Lloyd George povrnil iz Italije. Casnikarjem ni hotel dati nobene izjave o notranjem položaju Italije.

Sporazum med Jugoslavijo in Vatikanom

Sv. stolica priznava pravico Jugoslavije glede zavoda sv. Jeronima

BEOGRAD, 9. (Izv.) Iz poučenega vira se doznav, da se je med Jugoslavijo in Vatikanom v načelu dosegel sporazum glede zavoda sv. Jeronima v Rimu. Rimska kurija je popustila in priznala jugoslovensko tezo, po kateri pripada uprava tega zavoda samo jugoslovenski državi. Ko bodo urejene še nekatere podrobnosti, bo imenovala jugoslovenska vlada novega rektorja zavoda sv. Jeronima v osebi katerega rimskokatoliškega duhovnika iz »ogorske nadškofije, kateri živi stalno v Beogradu. Njegovo ime še ni znano.

Odločilni preokret v zadržanju Vatikana se je izvršil 17. decembra m. l., na rojstni dan kralja Aleksandra. Omenjenega dne je posetil sedanji rektor zavoda sv. Jeronima v Rimu jugoslovenskega opravnika poslov pri Vatikanu in mu izrazil častitke za kralja Aleksandra. Kralj se je za častitke zahvalil. S tem so bili odnosaji med Jugoslavijo in Vatikanom virtualno obnovljeni.

V kratkem se bodo začela pogajanja za sklenitev konkordata z Jugoslavijo.

Kraljica Marija odpotuje v Bukarešt

BEOGRAD, 9. (Izv.) Kraljica Marija odpotuje jutri zjutraj v Bukarest in bo ostala v Romuniji do 20. t. m.

Wilhelm Hohenzollernski

zapleten v afero madžarskih falsifikatorjev? Francoski poslanik v Budimpešti in madžarski v Parizu zapustila svoji mesti

PARIZ, 9. Komisarja Benoit in Vidal, katerima je bila poverjena preiskava madžarskega škandala, sta se včeraj povrnila v Pariz, kjer sta poročala v javni varnosti o uspehih svoje misije. Zdi se, da so se na konferencah, ki so nato sledile na policijski prefekturi, sprejeli dalekosežni sklepi glede nadaljnega postopanja v tej aferi, ker je stopilo po dovršenih preiskavah na površje vprašanje sankcij, ki se imajo naložiti Madžarski. Na Quaiju d'Orsay se zanikuje vest, da je Francija zahtevala odškodnino v znesku 200 milijonov frankov v zlatu, vendar pa je gotovo, da se bo na en ali drugi način zahtevala gotova odškodnina.

Po dosedanjih uspehih preiskave izhaja, da je tudi regent Horthy vpleten v ta škandal že zaradi vloge, ki so jo tu imeli njegovi zaupni namestniki. To dejstvo bo onemogočilo budimpeštanski vladi nadaljevati tozadevno preiskavo, kakor da bi šlo tu za navaden zločin. Po dosedanjem Bethlenovem zadržanju izhaja, da ima vezane roke od oseb, ki so močnejše od njega.

Možno je, da sta se Benoit in Vidal povrnila v Pariz predvsem radi ovir, ki so se jima stavile s strani madžarskih oblastev pri njunem delu v Budimpešti. Njiju nadaljnje bivanje v glavnem mestu Madžarske bi ne imelo tedaj nobene koristi za stvar. V tem slučaju se bi lahko smatral prihod francoskega poslanika iz Budimpešte v Pariz in odhod v Budimpešto ogrskega poslanika v Parizu kot odpoplek diplomatskega zastopnika, kar bi izdajalo namen predstoječega prekinjenja diplomatskih odnosajev med Francijo in Madžarsko.

PARIZ, 9. Listi se na dolgo bavijo z afero madžarski ponarejevalcev denarja. »Matin« piše med drugim:

»Iz poročil Glimchanta, francoskega poslanika v Budimpešti, izhaja, da bodo v najkrajšem času aretirane še nekatere visoke osebnosti. Že leta 1924 se je znalo v Parizu, da izdeluje princ Windischgrätz ponarejene bankovce. Princ in njegovi pomagači so bili v službi mogočne zarote, ki je dobila svoj krst na Bavarskem meseca oktobra lanskega leta in katere načrt je odobril tudi bivši nemški cesar Wilhelm II. Ta zarota je stremela po reviziji mej srednjeevropskih držav. Nadvojvoda Albreht, bivši nemški in bavarski prestolonaslednik so sklenili neke vrste sporazuma, po katerem se bi Avstrija v slučaju, da se bi načrt posrečil, razdelila med Bavarsko in Nemačijo.

»Petit Parisien« ugotavlja, da ni prišel v Francijo niti eden od ponarejenih bankovcev.

Mala antanta

za spremembo režima na Madžarskem

Jugoslovenski poslanik v Budimpešti prišel v Beograd

BEOGRAD, 9. (Izv.) Po informacijah na merodajnih mestih se pričakuje, da bo beograjski kabinet kakor tudi vlade ostalih držav Male antante napravile po dokončani preiskavi afere madžarskih ponarejevalcev denarja formalno demaršo, ki naj bi dovedla do spremembe režima na Madžarskem. Ali pa bodo države, ki jih je Madžarska s svojo afero oškodovala, na drug način gledale, da se jim ta škoda povrne.

BEOGRAD, 9. (Izv.) V zvezi z dogodki na Madžarskem je bil danes minister za zunanje stvari Ninčić na dvoru, kjer

ga je kralj sprejel v enourni avdijenci. Danes je tudi prispel iz Budimpešte tamošnji jugoslovenski poslanik Tihomir Popović. V političnih krogih govori, da je Popović prišel v Beograd, da poroča o veliki aferi na Madžarskem.

Nemška vladna kriza

BERLIN, 9. Poluradna nota javlja, da je predsednik nemške republike sklenil počakati skorajšnje odločitve posameznih parlamentarnih skupin, predno poveri komu nalogo za sestavo nove vlade.

Maršal Hindenburg bo v ponedeljek sprejel voditelja strank centra in demokratov, poslanca Fehrenbacha in Kocha. Naprosil bo ta dva poslanca, da razčistita položaj in mu javita, če je ustanovitev velike koalicije mogoča. Hindenburg smatra vsako nadaljnjo zavlačevanje krize za neumesino.

Rusko-turška pogodba

MOSKVA, 9. Predsedništvo osrednjega izvršnega odbora ZSSR je ratificiralo pogodbo med Rusijo in Turško, sklenjeno v Parizu dne 17. dec. 1925.

Trgovinski zastopnik ZSSR v Italiji

MOSKVA, 9. Golenišev Kutuzov, član sovjetske trgovinske delegacije v Londonu, je bil imenovan za trgovskega zastopnika ZSSR v Italiji.

Sklicanje vsebritanske konference

LONDON, 9. Angleška vlada se je odločila, da skliče vsebritansko konferenco. Povod temu sklepu so dali zadnji dogodki v zunanji politiki in druga važna vprašanja, ki so se v zadnjem času pojavila; vlada hoče vprašati dominijske za mnenje. Zadnja taka konferenca se je vršila meseca junija 1923.

Kakor piše »Daily Express«, bo konferenca sklicana v najkrajšem času. Domneva se, da je v angleški diplomaciji prišlo radi locarnskih dogovorov do nesporazumljenj. Velika Britanija je s temi dogovori prevzela gotove obveznosti, ki se tičejo vsega carstva. Tekom pogajanj pa ni nihče vprašal dominijske za svet in locarnsko pogodbo je Anglija podpisala brez njih privoljenja in sodelovanja. Konferenca bi imela predvsem izravnati spore in dvigniti na novo ugled diplomacije velike carstva.

Drugi vzrok, radi katerega je sklicanje vsebritanske konference nujno potrebno, je — kakor pavi »Daily Express« — raztegnitev angleškega mandata v Mezopotamiji, vsled česar trpijo običutno škodo druga ozemlja carstva, ker se na ta način krejijo denarna in obrambna sredstva, ki so jim bila na razpolago. Konferenca naj bi, po možnosti, popravila, kar ni bilo v tem oziru prav storjenega, vsekakor pa naj bi preprečila nadaljevanje take politike. Tudi glede razorožitvene konference bodo morali dominijski povedati svoje mnenje. Poleg tega pa bo morala konferenca razpravljati še o drugih, v prvi vrsti gospodarskih vprašanjih.

Kaos na Kitajskem

Poostrena nasprotstva med Japonci in Kitajci

LONDON, 9. Iz Kitajske prihaja presenetljiva vest, da je moral generalni guverner Mandžurije Čang-Tso-Lin vsled močnega japonskega pritiska odstopiti in se umakniti iz javnega življenja. Isto sta morala storiti tudi generala Feng in Vu-Pei-Fu. To se je zgodilo zato, da se more uvesti na Kitajskem civilna vlada. Čang-Tso-Lin se je uklonil pritisku, stavil pa je pogoj, da dobi država veliko angleško-ameriško posojilo in da se moremci odrečejo posebnim pravicam na Kitajskem.

S tem je dobila Japonska precej prostoroče, da more nastopiti na Kitajskem. Zaradi tega nepričakovanega dogodka se je antipatija Kitajcev do Japoncev še poostрила in se že pojavlja bojkot japonskega blaga. Ako bi se v Peking uveljavljala močna osrednja vlada, ki bi jo japonska podpirala in ščitila, bi se morda prej ali slej posrečilo Japoncem, da bi spravili med Kitajci antipatije do sebe z dnevnega reda.

Povišanje eskomptne mere v Ameriki

NEW YORK, 9. Federalne rezervne banke so povišale eskomptno postavko na štiri odstotke.

Štrajšne poplave v Ameriki

Petsto mrtvih

LOS ANGELES (Kalifornija), 9. Brzjavne vesti poročajo o velikanskih poplavih v okolici Santiaga in Inxintla ter v pokrajini Nayarit, ki leži v zapadni Mehiki. Mrtvih je baje petsto oseb. Škoda, ki jo je poplava povzročila, cenijo na 3 milijone peset.

Izpremembe v grški vladi

ATENE, 9. Minister za mornarico, Jadikiriakos, je podal ostavko. Na njegovo mesto je prišel kontra-admiral Botasis.

Odnosaji med Vel. Britanijo in Turčijo

ANGORA, 9. Kraljevska anatolska agencija sporoča, da bo angleški poslanik prispel v Angoro, da prične pogajanja za določitev meje, katero bi lahko sprejeli obe državi, ki sta v mosulskem vprašanju zainteresirani. Turška vlada, ki želi, da bi prišlo v tem vprašanju do sporazuma, bo proučila ponudbe, katere bo angleški zastopnik stavil tekom pogajanj v Angori ter bo potem obrazložila svoje stališče. Turki izjavljajo, da mosulsko vprašanje dosedaj še ni rešeno.

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, 8. jan. 1926.

Gospod Nikola Pašić je odšel v Monte Carlo in s tem je označen naš notranje-političen položaj. V pravoslavni božičnih praznikih so ugasle vse kombinacije in vse ve, da tudi ni treba novih delati, ker je gospod Pašić odšel in zato ne bo še dolgo nobene izpremembe. Vse ostane pri starem.

V finančnem odboru skuša vlada sicer nekoliko oživeiti situacijo in v ta namen je razglasila svojo namero varčnosti. Brez dvoma je, da ni davkoplačevalca v Jugoslaviji, ki bi ne z veseljem pozdravljal štednje. Enako pa je tudi zelo mnogo davkoplačevalcev, ki so si štednjo predstavljali čisto drugače, kakor pa jo misli izvesti vlada. Po vladnem predlogu bi imel znašati proračun 12 milijard in 900 milijonov dinarjev. Če se govori o štednji, potem je pač davkoplačevalec prepričan, da bo najmanj ena milijarda prihranjena. Če pa sledimo debatam v finančnem odboru in njegovim sklepom, potem vidimo, da bo prihranjeno kvečjemu 100 milijonov in sicer na način, ki ga ni mogoče odobravati.

Predvsem se namreč hoče reducirati število uradništva in sicer za 40.000. Gotovo je, da ima Jugoslavija v mnogih uradih preveč uradnikov in da je zlasti v južnih krajih nebroj uradnikov nezadostno kvalificiranih, strokovno in tudi moralno. Zato bi bila precejšnja redukcija uradništva umestna. Toda ta se mora izvršiti na pravičen način. Nevarnost pa je, da se to pri nas ne bo zgodilo, zakaj o redukciji uradništva naj odločajo parlamentarci. Potrebno bi bilo marveč da odločujejo o načinu izvedbe redukcije tudi uradniki sami, ker ti najbolje poznajo potrebe naše administracije in pa kvalifikacije posameznih uradnikov. Bojim se pa, da do tega ne bo prišlo, temveč da bo tudi sedanja redukcija pod vplivom strankarstva.

Nadalje hoče vlada doseči prihranke z redukcijo področja za humanitarna društva. Tudi tega koraka ni mogoče odobravati. Najprej je treba omeniti, da so humanitarna društva itak slabo dotirana in da je v tem oziru bila vlada že sedaj pretirano štedljiva.

Nadaljne prihranke skuša vlada doseči s črtanjem raznih investicij. Tudi tega ni mogoče odobravati. Investicij ni v Jugoslaviji nikdar zadosti, ker so skoraj vsi naravni zakladi Jugoslavije še neizrabljeni. V kmetijstvu bi mogli svoje produkcije le z neznatnim delom in investicijami podvojiti, enake uspehe bi mogli doseči tudi na vseh drugih poljih. Zato ni investicij črtati, temveč jih je treba nasprotno pomnožiti. Zlasti napačno pa je, da hoče vlada skrajšati pri cestah, zlasti v Sloveniji, kjer so ceste nujno potrebne popravila. Zakon je, da gospodarstvo ne more uspevati brez dobrega prometa. Ta pa je zopet odvisen od dobrih cest in zadostnega števila mostov. Štedenje pri cestah škoduje zato gospodarstvu in naravna posledica tega je, da pade davčna moč prebivalstva. Štedenje v investicijah zato škoduje državnim financam in vsaj ta argument naj bi obveljal.

Poleg štedenja se hoče vlada lotiti tudi boja proti draginji. Bojimo se, da bo imela tu še manj uspeha, pa čeprav je draginja zlasti v nekaterih stvareh prav neznosna. Pa je že tako, da se draginja ne da ubiti s paragrafi. Kadar je dosti blaga, tedaj cene blaga padajo. Če pa ni blaga, pa cene rastejo in naj paragrafi to še tako zelo prepovedujejo.

Vlada hoče draginjo ubiti predvsem z maksimiranjem cene potom posebnih občinskih odborov in s podporami konsumentskim združenjem. Na delo občinskih odborov se ni preveč zanašati, ker se bo le v redkih slučajih vršilo sistematično. Se manj pa je upati od podpiranja konsumentov. S privilegiranjem se ne doseže trajnih uspehov, temveč le s konkurenco. Koncem koncev pa je tudi vseeno, če plača davkoplačevalec dražje blago naravnost trgovcu ali pa potom davka konsumentski združitvi. Draginja pa se s tem ne ubija.

Pač pa bi mogla država mnogo storiti za pocenitev blaga, če bi poskrbela, da bi cariniki boljše opravljali svojo službo in da ne bi nepotrebna, zato pa tembolj visoka ležarina podraževala blago. In silno bi tudi bilo pomagano, če bi odpadli razni carinski posredniki, ki so sedaj obligatni, a čisto nepotrebni. Največ pa bi se koristilo, če bi se odpravil birokratizem, ki je zlasti v carinski službi silovit. Obenem pa bi mo-

Ko so Kolčakovi vojaki prepodili boljševe iz Ekaterinburga so uvedli kolčakovci preiskavo o carjevi smrti. In tudi pozneje je boljševeška vlada sama dognala resnico. Izid teh poizvedovanj je sledeči:

16. julija 1918. v hiši trgovca Ipatjeva v Ekaterinburgu proti večeru. Car in njegovi so živeli v tej hiši in so jih strogo stražili. Straži je poveljeval Jakob Jurovski, po poklicu urar in fotograf, zdaj pa stražni poveljnik. Kolčakovi čete so bile blizu, zato je Jurovski opozoril svoje ljudi, da bodo ponoči vsi ujetniki ustreljeni, zato naj se nihče ne vznemirja, če bo čul ropot in streljanje.

Opolnoč je Jurovski zbudil ujetnike ter jim velel, naj se oblečejo. Stopali so iz prvega nadstropja in pritičje. Jurovski pa jim je rekel, da so nemiri in da je v pritičju bolj varno. Ujetniki so ubogali in so bili kmalu pripravljeni. Vseh je bilo 11, in sicer car Nikolaj II., carica Aleksandra, carjevič Aleksij, velike kneginje Olga, Tatjana, Marija in Anastasija, zdravnik Botkin, sluga Trupp in kuhar Karitonov. Vsi so bili mirni, ker niso niti slutili, da gredo v smrt. Jurovski in njegov pobočnik so šli naprej, a ujetniki so jima sledili v tej vrsti: prvi je bil car, ki je nesel v naročju carjeviča, nato je šla carica s hčerkami, za njimi zdravnik Botkin, caričina sobarica Demidova, Trupp in Karitonov. Zaključili je vrsto boljševeški Medvedjev z desetimi letenskimi vojaki, ki jih je Jurovski privedel v Ekaterinburg.

In baš o teh vojaki je treba še posebej govoriti, zakaj med njimi se je dobil »rešitelj« velike kneginje Anastasije, kakor pravijo oni, ki trde, da je Anastasija še živa. Baje so bili med njimi tudi poljski in nemški vojni ujetniki, ki so imeli nalog spremljati mrtvece v oddaljen gozd.

Resnica pa je, da niso bili vsi Letonci. Pet med njimi je bilo različne narodnosti. Preiskava Sokolova je dognala, da je bil med onimi neki Avstrijec po imenu Rudolf Lacher in Oger Andras Verhas.

Ujetnike so privedli v pritično sobo omenjene hiše. Ker ni bilo stolic, so posadili po tri. Nato so nesrečnike tako porazmestili: na srednji stolič je sedel carevič zaradi bolne noge, na njegovi levi je stal car, na desno Botkin; zadaj je sedela carica s Tatjano; ostale hčere in drugo spremstvo pa so stoneli ob zidu. Demidova je tiščala pod pazduho dve blazini, ki ju je vzela s seboj, predno je šla iz sobe.

Pred nje so se postavili Jurovski, sedem vojakov in dva boljševeška komisarja Ernakov in Vaganov. Še sedaj niso ujetniki vedeli, kaj se bo z njimi zgodilo. Zdi se, da so brez kakšnega opozorila začeli streljati v ujetnike. Jurovski je baje ustrelil carja in carjeviča, ta poslednji je še stokal, dokler ga ni drugi strel ubil. Anastasija Nikolajevna je bila na prvi strel samo ranjena, narkar so jo ubili z bajonetami. Tako so padli vsi.

Medvedjev je imel nalog, da odpelje mrtlice. Naložili so jih na kamjon, ki ga je vodil neki Ljukanov, Ernakov in Vaganov sta sedla spredaj in v spremstvu nekaj mož rdeče straže se je voz napotil iz mesta. Dvajset kilometrov od Ekaterinburga, sredi neizmernega gozda, so bili zapušteni železni rudniki. V neki rov so vrgli trupla mrtlicev, jih zažgali in polili s 175 kg žveplene kisline. Kljub temu so se ohranili nekateri ostanki obleke in mesa. Sodnik Sokolov jih je velel prinesiti ven, da bi uradno ugotovili smrt carja in njegovih. Izvlekli so šest omrežij ženskih modrecev, šest je bilo tudi število žensk, ki so bile v carjevem spremstvu, in sicer: carica, štiri hčerke in Demidova, tudi japonsko psičko najmlajše kneginje (Anastasije) so odkopali iz tistega rova.

Vse kaže, da je bila med mrtveci tudi Anastasija, o kateri pravijo, da je še živa. Proti takim dokazom bo pač težko prepričati razsodno ljudi, da je velika kneginja Anastasija Nikolajevna ušla strašni smrti.

Gospodarstvo.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

F. C. — Trst, 9. I. 1925.

Pšenica. — Italijanska tržišča zaznamujejo št. 1 (takojšnje blago) L 218, št. 2 216 in formativne vrste navajam sledeče cene: Domača pšenica stane L 200-203 franco odhodna postaja, ameriška Manitoba

št. 1 (pakojšnje blago) L 218, št. 2 216 in št. 3 210 franco vagon Genova.

Koruzna. Na tržaškem trgu vlada neke vrste nestanovitnost, ki se izraža v izredno velikem pomanjkanju denarja, ki je potreben za živahen razvoj kuptije. Cene inozemskega kakor tudi domačega blaga so v zadnjem tednu nazadovale. Tukajšnji zastopniki jugoslovenskih žitnih trgovčin ponujajo umetno sušeno koruzo po 190 dinarjev, navadno sušeno pa po 170 dinarjev (približno L 83 oziroma 74) franco Postojna tranzit.

Moka. — Cene bele moke stabilne. Mlini zahtevajo za št. 0 252-260 lir franco nakladna postaja. Cene na debelo se v Trstu niso izpremenile. Koruzni zdrob stane L 154-156, koruzna sejana moka L 130 za q. Riz. — Cene v glavnem neizpremenjene. — Fižol popolnoma zanemarjen. Ponudbe za vagonске množine so precej velike.

Južno sadje. — Razpoloženje na tržišču je tudi ta teden nad vse pričakovanje slabo. Povpraševanje iz inozemstva je popolnoma prenehalo. Tukajšnji merodajni krogi računajo na oživiljenje kuptije šele proti koncu februarja. Ker ni nobenega povpraševanja tudi s strani domačega konsumna, so cene obdržale svojo nominalno višino. Le barizska lešnikova jedra so občutno nazadovale.

Zelenjava in sadje na trgu Cavour. — Cene za q na debelo. — Česnik L 300 do 500, pomaranče L 100-140, pomaranče v zabojih L 32-40, kislje zelje L 140-160, artičoki (za 100 kom.) L 60-80, korenje L 50-60, kostanj L 90-240, ohrovt (vrzote) L 50-100, radičeve korenine L 80, čebula L 60-700, dateljni L 500, indiske smokve L 80-100, suhe smokve L 240-300, koromač L 70-90, limone v zabojih 32-33, krompir 70-80, bruske 280-450, paradižniki 200-300, suhe slive 400-570, radič 280-500, rdeč 300-400, cikorijske korenike 80-408, solate 50-400, šelini 140-200, sveži grah 550, sladka repa 35-40, špinaca 100 do 400, brukinambour 60, motovilje 330 do 450, brukselski ohrovt 400.

Pri prodaji na drobno je dovoljen 20 odstotni povešek. — Cene vseh predmetov so radi velikih dovozov zelo narastle. Slanina in mast. — Ameriška slanina L 850-920, domača 900-1000; ameriška mast L 975-995 domača 800-850. Cene na debelo brez mestne užitnine. Cene so se napram prejšnjemu tednu znatno ustale in pričakuje se — z ozirom na prenehanje velikega klanja prešičev — učvrščenje cen.

Olje. — Cene so običajne in ustajene. Navadno jedilno olje (vagonska količina) L 770-780.

Mleko in mlečni izdelki. — Cene mleka običajne. Čajno maslo sili navzdol. Enako se opaža tudi v vseh vrstah sira.

Testenine. — Cene na debelo neizpremenjene. Prvovrstne gumi L 375, lasje L 360, različne vrste L 340.

Krma. — Cene krmilnih tropin, domačega in tujege ovsa, domačih in tujih otrobov so v glavnem neizpremenjene. Zivo povpraševanje vlada po senu in slami in cene se še vedno nagibajo k porastu.

Kože divjačine. — Povpraševanje s strani inozemstva in tudi v preteklem tednu porastlo. Trgovci se pri nakupu držijo zelo rezervirano in se radi slabih vesti z inozemskih trgov nočejo z blagom preveč zalagati.

Jajca. — Tržaški trg je bil ta teden preplavljen z večino svežim blagom. Spričo tega dejstva so cene napram prejšnjemu tednu občutno nazadovale. Cene na drobno po kakovosti se gibljejo med L 0,85-1 za komad. Prejšnji teden so stala še do L 1,20 komad.

Perutnina. — Zalostno razpoloženje, po tem blagu ne vlada skoro nikakor povpraševanje. Kokoši žive teže stanejo L 10,50 do 11, gosi L 8 za kg, piščanci od L 13-14 za komad. Zaenkrat ni mogoče govoriti o kakem izboljšanju cen.

Drobne finančne in gospodarske vesti

Izstop Belgije iz latinske denarne unije.

Kakor znano, tvorijo latinsko denarno unijo Francija, Italija, Španija, Švica in Belgija. Tem državam so se pozneje pridružile bivša kraljevina Srbija, Bolgarija, Rumunija in Grčija. Sedaj javljajo iz Berna v Švici, da je Belgija naznanila svoj izstop iz latinske denarne unije. To dejstvo je v tesni zvezi s stabilizacijo belgijskega franka, ki je par mesecev ni več izpostavljen vplivu francoskega franka. Izstop pa se je zgodil tudi radi nameravane prehode Belgije k zlati veljavi.

Italijanski tujski promet. — «Enit» je te dni izdal statistiko o italijanskem tujskem prometu v letu 1924. Iz nje je razvidno, da je bilo od 835.000 tujcev, ki so imenovanega leta posetili Italijo, 186.000 Nemcev, 122.000 Angležev, 112.000 Amerikancev iz Zedinjenih držav, 75.000 Francozov in 27.000 južnih Amerikancev. Ostalek je razdeljen na 151.000 Čehoslovakov, Jugoslovenov, Nemcev iz Avstrije in Madžarov; 33.000 Belgijcev, Nizozemcev, Dancev, Norvežanov in Svedov; 14.000 Rusov in Poljakov, 13.000 Špancev in Portugalcev in 102.000 oseb drugih narodnosti.

Pritok tujcev razdeljen po mesecih je bil sledeči: januar 30.000, februar in november po 40.000, oktober 60 tisoč, junij 70 tisoč, maj in julij po 80 tisoč, septem-

ber 90 tisoč, oktober 100 tisoč in april 120 tisoč.

Največji pritok tujev beleži Benečija, potem trentinska Benečija, Lombardija, Ligurija, Lacij, Kampanija, Toskana, Julijska Krajina, Sicilija, Umbrija.

(Dolje na IV. strani)

Potrli žalosti sporočamo, da je danes, 8. januarja, predpoldne, po dolgi bolezni naš dragi soprog in oče

ANGEL HEBAT

v Gospodu preminul.

V Rančah, 8. januarja 1925.

Marta, soproga.

Maraška, Danilo, Vera, otroci. (131)

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naš nad vse ljubljeni soprog, oče, sin, svak in drug

Anton Peloza

(Jariš)

v 50. letu svoje starosti, danes ob 3. uri zjutraj vsled mrtvouda, mirno v Gospodu preminul.

Vele Mune, 9. januarja 1925.

Jelena, soproga, Anton in Josip, sinova, Marica, Anica in Jelica, hčerke.

Simon, oče in ostali sorodniki. (132)

Generalni zastopnik

AVGUST RAVNIK - GORICA

Via Barzellini št. 2, I. 43

— Zastopniki se še sprejemajo. —

Naša zavarovalnica

„UNION“

je največja svetovna zavarovalnica

Dolžni kapital Fr. 2) Milijonov, zav. kapital v veljavi čez 70 Milijardov Fr.

Ustanovljena 1828.

Generalni zastopnik

AVGUST RAVNIK - GORICA

Via Barzellini št. 2, I. 43

— Zastopniki se še sprejemajo. —

MALI OGLASI

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljši zdravilo proti želodčnim šibkostim in za rekonvalescenso. Dobiva se v lekarni Castellonovih, Trst, Via Giuliani 42 po L 6 steklenica. 32

NERVOIL, učinkovito sredstvo proti glavobolu, zobobolu in vsakovrstnim nevralgijam se dobiva v lekarni Castellonovih, Trst Via Giuliani 42. Kapica stane L 1. 33

TRGOVSKO podjetje s kmetijskimi pridelki in Trstu išče vsled povečanega obrata sodruga mladega, podjetnega, izkušnega agnilnega. Potrebni kapital Lit. 20.000. Podrobne ponudbe nasloviti pod »PORTARTUR« na upravnistvo »Edinosti«. 39

BABICA diplomirana, govori slovensko, sprejema noseče. Madonna del mare 19/II. 35

TESTENINE za živino se prodaja v Via Udine 3. Novič 36

SOBE masivne od L 1500 naprej. Najmodernejše kuhinje od 800 naprej. Via Tessa 16 37

ENONADSTROPNA hiša, z dvoriščem, vrtom 700 m² v obsegu s sadnimi drevesi in trtami, v Tržiču (Monfalcone) via Trieste št. 107, se prodaja ali da v najem takoj. V pritičju se nahajajo dva prostora za prodajalce, soba za shrambo, hlev, v prvem nadstropju: 3 sobe, sobica, kuhinja, električna razsvetljava. Pojasnila daje Peter Lonzar, Tržič (Monfalcone) 38

V MARIBORU se takoj prodaja vinograd z gospodsko hišo, viničarsko kočjo, sadnim vrtom in kosom gozda. Travniki z 250 rodovitnimi jabolnimi drevesi, njivo in huto, v obsegu 14 oravov. Istotam se prodaja velika hiša v glavni ulici pripravna za vsako trgovino ali kavarno. Pojasnila daje Veldin Matko, Pensionat Metropol, Opatija. 21

PIANINO v najboljšem stanju, znamka H. Ermann se prodaja za L 2400.— Solitario 25/III 26

ORKESTRON, dva valjarja, 16 komadov, se prodaja. Naslov pove upravnistvo 27

SLUŽKINJA pridna, poštena, za hišna opravila in oskrbo dveh malih otrok se sprejme z dobro plačo pri ugledni družini. Naslov pove upravnistvo. 24

KONTROLNA blagajna, 999, skoraj nova, se prodaja. Naslov pove upravnistvo 28

KIROMANT v ulici Pietà 12, vrača 6, pove srečo, preteklost in bodočnost življenja. 1583

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz, tisk, vož. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vreč ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 51

BABICA, avtorizirana, diplomirana sprejema noseče, Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica) lastna vila, telefon 20-64. 1524

ZOBOZRAVNIK

Dr L. MERMOLIA

specijalist

za zobne in ustne bolezni

sprejema

v Gorici na Travniku št. 5, II.

od 9-12 in od 3-5 (67)

Zobozdravniški ambulatorij

dr. D. Carnincich

& dr. Fr. Gruden

v Postojni

se je preselil v prostore

dr. Frana Gruden (Kutinova hiša)

nasproti lekarni

(97) Tehnični vodja I. Friedmann

Zobozdravnik

Med. U. dr. D. Sardoč

specijalist za ustne in zobne bolezni

perfekcioniran na dunajski kliniki

ordinira v TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7 829

TRGOVSKO OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom

VIA PIERLUIGI DA PALESTRINA 4, pritičje

Obreštuje hranilne vloge, počenši s 1. januarjem 1926 po

5%

Večje vloge, vezane na odpoved, po dogovoru.

Davek na obresti plačuje zavod sam.

Trgovcem in obrtnikom odvarja tekoče čekovne račune.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v Dinarjih ter jih obreštuje najugodnejše.

Daje posojila na menično poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev, ali dragocenosti in vknjižbe. Eskomptira trgovske efekte.

Uradne ure od 9-1 in od 3 1/2-5 1/2 pop. Poštno-hran. račun št. 11/1327. Telefon 16-04.

Pravi FRANCK

v lesenih škallah

je najboljši in najcenejši kavin dodatek.

Njegova večja izdatnost v barvi in hranilnosti kakor tudi izborni okus, ki ga dobi kava upravičujejo nje-
:: govo ceno. ::

Zaloga pri tvrdki

M. BERGER

TRST, Via Solitaria 4

Telefon šte. 11-47.

začela zanimati. Vsi navzočni so vstali na prste, da opazujejo ta nenavadni boj.

«Naš prijatelj spredaj je obljubil sto gvinej. To je kraljevska ponudba. Ali naj od dam ložo za to svoto?»

«Sto dvajset,» je obljubil novi ponudbenik. Jocelyn Thew se mu je nasmejala.

«Svoje prijatelje sem že povabil v svojo ložo A,» je rekel, «zato sem prisiljen vztrajati. Moja sedanja ponudba je stopedeset.»

«Sto šestdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sedemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto osemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto devadeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto petdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sedemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto osemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto devadeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto petdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto sedemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto osemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto devadeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto sto,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto sto petdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto sto sedemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto sto osemdeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto sto devadeset,» je rekel Jocelyn Thew.

«Sto sto sto sto sto,» je rekel Jocelyn Thew.

